ভাজপাৰ প্ৰধান বন্ধু দলসমূহে কিন্তু নিজৰ ইছ্যুসমূহ সলনি নকৰাকৈ চৰকাৰৰ অংশীদাৰ হৈছে। যাৰ ফলত নীতিশ বাহিনী তথা চন্দ্ৰবাবু নাইডুৱে নিজ দলৰ স্বাৰ্থক লঘু নকৰাকৈ কেন্দ্ৰত ৰাষ্ট্ৰীয় গণতান্ত্ৰিক মৰ্চাৰ (এন ডি এ) সৈতে শাসনৰ ভাগীদাৰ হৈছে। অৱশ্যে দুই-এটা সৰু ৰাজনৈতিক দলে এন ডি এ চৰকাৰৰ ওচৰত দলীয় আদৰ্শ বলিদান দিয়া নজিৰো আছে।...

বিৰোধী দলৰ একতাৰ মায়াজাল

আৰু অসমৰ ৰাজনৈতিক প্ৰেক্ষাপট

কুশল কুমাৰ দাস

দিল্লী বিধানসভাৰ নিৰ্বাচনী ফলাফলে ভাৰতৰ ৰাজনীতিত আঞ্চলিকতাবাদৰ প্ৰতি ভাবুকিৰ সৃষ্টি কৰি বিৰোধী দলবোৰক একপ্ৰকাৰ শ'লঠেকত পেলাইছে। কোনোধৰণৰ ৰাজনৈতিক কৌশলে ভাজপাক গতিৰুদ্ধ কৰিব নোৱৰাত দলবোৰ মোহভংগৰ পকনিয়াত পৰি দিক্‌বিদিক হেৰুৱাব লগা হৈছে। বিৰোধী দলৰ একমাত্ৰ শ্ল'গান বিৰোধী-ঐক্য শক্তিশালী কৰা আৰু ভাজপাক ক্ষমতাচ্যুত কৰি গাদী দখল কৰাৰ কৌশল যেন অসাৰ হৈ পৰিছে। এনে এক উদ্দেশ্য আগত ৰাখি বিৰোধী দলসমূহে নিজৰ ৰাজনৈতিক ইছ্যুসমূহক ক্ষমতা লাভৰ আশাত গৌণ কৰিও জনতাৰ ওচৰত আস্থাভাজন হ'ব নোৱৰাটো চৰম ব্যৰ্থতা যেন অনুভৱ হয়। ভাজপাৰ প্ৰধান বন্ধু দলসমূহে কিন্তু নিজৰ ইছ্যুসমূহ সলনি নকৰাকৈ চৰকাৰৰ অংশীদাৰ হৈছে। যাৰ ফলত নীতিশ বাহিনী তথা চন্দ্ৰবাবু নাইডুৱে নিজ দলৰ স্বাৰ্থক লঘু নকৰাকৈ কেন্দ্ৰত ৰাষ্ট্ৰীয় গণতান্ত্ৰিক মৰ্চাৰ (এন ডি এ) সৈতে শাসনৰ ভাগীদাৰ হৈছে। অৱশ্যে দুই-এটা সৰু ৰাজনৈতিক দলে এন ডি এ চৰকাৰৰ ওচৰত দলীয় আদৰ্শ বলিদান দিয়া নজিৰো আছে। কেৱল ভাজপাৰ আশীৰ্বাদপুষ্ট হৈ নেতাগিৰি অহমিকা বৰ্তাই ৰখাটোৱে এনে দলবোৰৰ প্ৰধান লক্ষ্য। তেনে নেতাই নিজৰ ৰাজনৈতিক সুস্থিৰ জীৱনৰ বাহিৰে দল কিম্বা জনতাৰ আশা-আকাংক্ষাক মূল্য দিবলৈ অপাৰগ। অসমৰ বিৰোধী ৰাজনৈতিক দলবোৰে কেৱল বিৰোধী একতাৰ কথাৰে প্ৰয়োজন হ'লে সুখৰিয়াই আৰু দৰকাৰত বেবেৰিবাং বাদ্য বজাই থাকে। একতাৰ মোহভংগ হ'লে ফটা ঢোল বজাই সাধাৰণ জনতাৰ কণামাকৰি সৰোৱা কামটোহে সমাপ্ত কৰে। অসমৰ পাঁচটা সমষ্টিৰ উপ-নিৰ্বাচনত বিৰোধী দলৰ একতাত কংগ্ৰেছে ঢেঁচাপানী ঢলাৰ পাছত দিল্লী নিৰ্বাচনৰ ফলাফলত উচপ খাই নতুনকৈ নৃত্য-নাটিকা প্ৰস্তুতৰ বাবে উঠি-পৰি লাগিছে। পুৰঠ ফলা বাঁহ জোৰা লগোৱা সম্ভৱ নহয়, পাছে কোমল ঠেুঁকা ফলা বাঁহত বন্ধী মেৰিয়াই ছাব্বিশৰ নিৰ্বাচনত নাটকৰ আখৰা নিশ্চয় কৰিব। কথা হ'ল এই বিৰোধীৰ একতাত কি এনে মন্ত্ৰ থাকিব, য'ত জনতাক আশ্বস্ত কৰিব আৰু বিৰোধীৰ একতাক ৰাইজে গ্ৰহণ কৰিব? দিল্লীত আম আদমি পাৰ্টি আকাশৰ পৰীয়া তৰাৰ দৰে খহি পৰিল; বিশ্বাস কৰিবলৈ হয়টো টান, কিন্তু সেয়াই সত্য, আৰু অসমত বিৰোধী একতাই যদিহে ভাজপাক ক্ষমতাচ্যুত কৰিব পাৰে, সেয়াও ৰাজনীতিৰ এক নজিৰ বিহীন ঘটনা হ'ব। ৰাজনীতিত অসম্ভৱ বুলি একো নাই, কিন্তু বিৰোধী একতাৰ ইকৰাৰ মুঠি আটিলকৈ বান্ধিব কোনে? কংগ্ৰেছে পাছাৰে কন্দৰে, ঢোতালে ঢোতালে, পথাৰে পথাৰে পৰশ দিয়া কাম কৰিয়ো ৰাইজৰ আস্থাভাজন হ'বলৈ চেষ্টা কৰিব? সাংগোপাংগ স্থিতি শূন্য দলবোৰে ছাব্বিশত বা-বোলাই বিৰোধী একতাৰ নামত ভোজ-ভাত খাই সুবিধাবাদী ৰাজনীতিৰে কিছুমান পাৰত গজা নেতাক পোহপাল দি থাকিব? সৰু-বৰ ৰাজনৈতিক দলবোৰে যোগাত্মক দৃষ্টিভংগীৰে আগনাড়াৰ সলনি ৰাষ্ট্ৰীয় দলৰ মুখাপেক্ষী হৈ শাসকীয় চৰকাৰৰ বিৰুদ্ধে বিৰোধী ঐক্যৰ মায়াজাল সৃষ্টি কৰাটোৱে প্ৰধান কাম হৈ পৰিছে। চৰকাৰৰ সকলো কামকে বিৰোধিতা কৰি জনতাৰ মনত স্থিতি লোৱা ইমান সহজসাধ্য নহয়। চৰকাৰৰ বেয়া কামবোৰক যুক্তিৰে সাব্যস্ত কৰক, সেয়া জনতাৰ বাবে কিমান ক্ষতিকাৰক আৰু ভাল বা হৈ নুঠা কামবোৰৰ ক্ষেত্ৰত ইতিবাচক ভূমিকাৰ প্ৰয়োজন। এইক্ষেত্ৰত প্ৰতিটো দলৰে ৰাজনৈতিক বিশ্লেষকৰ দিহা-পৰামৰ্শই উঁথৰ দৰে কাম কৰে। অসমৰ প্ৰতিটো ৰাজনৈতিক দলে জন্মলগ্নৰ ৰাজনৈতিক ইতিহাস পাহৰি যোৱা উচিত নহয়; কোনো দল যদি অসম আন্দোলনৰ পটভূমিত সৃষ্টি হৈছিল, তেন্তে সেই দলে অসমৰ স্বাৰ্থৰ বাবে কোনবোৰ বিষয়ত আপোচ কৰিব নালাগে, তেনে সচেতনতাৰো দৰকাৰ। এনে দায়িত্বহীনতাৰ বাবে অগপই নিজৰ আদৰ্শ আৰু নীতি বিসৰ্জন দিব লগা হ'ল? দলটো এতিয়া নাম-ফলকতহে বৰ্তি আছে; কাম-কাজত বালি-চিমেণ্টৰ মাজত লোহাৰ ৰ'ড লুকাই থকাৰ দৰে ভূমিকা পালিব নোৱাৰে। আত্মসমালোচনা নকৰা মানেই কৰ'বাত নহয় কৰ'বাত বিসংগতি আৰু পয়মাল সোমাই আছে। শক্তিশালী আঞ্চলিকতাবাদ অসমত আজি এনেকৈ বিপৰ্যস্ত হৈছে যে ইয়াৰ সুবিধা সৰ্বভাৰতীয় দলে ভালকৈ লৈছে; যাৰ বাবে আজি গোছে গজালি মেলি অসমীয়া মানুহৰ বুকুৰ কুটুম হৈ পৰিছে। চুকে-কোণে গঢ়ি উঠা আঞ্চলিক দলসমূহে অসমৰ স্বাৰ্থত একত্ৰিত হ'লে অসমৰ ৰাইজৰ আদৰ পাব পাৰে বুলি নভবা কথাটো আচৰিত যেন লাগে। স্থানীয় আঞ্চলিক দলবোৰৰ মাজত সমিল-মিলৰ অভাৱৰ বাবে ভাজপা আৰু কংগ্ৰেছে পূৰ্ণোদ্যমে ইয়াৰ সুযোগ লৈছে; আৰু নিজৰ শক্তি বৃদ্ধি কৰিছে। অসমৰ স্থানীয় সমস্যাসমূহৰ বাবে মাত মাতি অহা আঞ্চলিক দলসমূহৰ লক্ষ্য-উদ্দেশ্য কংগ্ৰেছ কিম্বা ভাজপামুখী হোৱা উচিত-অনুচিতৰ বিচাৰ নকৰাকৈ কেৱল ক্ষমতামুখী প্ৰৱণতাক প্ৰাধান্য দিয়াত বিফলতা বাঢ়ি গৈছে। অসমৰ ৰাইজে কিয়নো আঞ্চলিক দলৰ একতাহে বিচাৰে, কাৰণ অতীতক যোৱাহে পাহৰি অভিপ্ৰায়েৰে আগবাঢ়িলে ভাষা আন্দোলন, অসম আন্দোলন, 'কা' আন্দোলন আদি জাতীয় ঐক্য অৰ্থহীন হৈ নপৰিবনে? ভাজপাই যেনিবা অগপৰ হাতত ধৰিয়ে বৈতৰণী পাৰ হৈ এতিয়া অসমৰ হৰ্তা-কৰ্তা বিধাতা হ'ল, তেনেদৰে নতুনকৈ গজালি মেলা আঞ্চলিক দলবোৰেও অনুৰূপ কংগ্ৰেছক হাতত ধৰিবলৈ দি পৰৱৰ্তী শাসনৰ ৰাজপাট দিবলৈ ওলাইছে। অগপ আদিকে ধৰি সকলো আঞ্চলিক দলে একে নৃত্য-নাটিকা কৰি অসমৰ বৃহৎ আঞ্চলিক স্থিতিক দুৰ্বল কৰাই নহয়, জনতাকো চৰম প্ৰতাৰণা কৰি আহিছে। যিকোনো ৰাষ্ট্ৰীয় ৰাজনৈতিক দলে কোনো সিদ্ধান্তৰ ক্ষেত্ৰত হাইকমাণ্ডৰ বিচাৰধাৰাক শিলৰ ৰেখা হিচাপে লয়, জনতাৰ ভাল-বেয়াক কেৰেপ নকৰে। অসমৰ ৰাজনৈতিক ইতিহাসত এইবোৰ নতুন কথা নহয়। তথাপি আঞ্চলিক দলবোৰে ক্ষমতাৰ লালসাত পৰিয়ে অতীতক নাযাবা পাহৰি নীতি পৰিত্যাগ কৰি ব্যক্তিগত নেতাগিৰিক প্ৰাধান্য দি অন্ধ ধৃতৰাষ্ট্ৰ হৈ পৰে। ৰাষ্ট্ৰীয় দলক একাধৰীয়া কৰি অসমৰ আঞ্চলিক দলসমূহে নিজৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যক চালিকা শক্তি কৰি আগবাঢ়িলে এদিন ভাল ফল ওলাবই। তুকুতে কল পকাবলৈ গ'লে জাতীয়তাবোধৰ কোনো মূল্য নাথাকে। অগপই কৰা ভুলৰ পুনৰাবৃত্তি আঞ্চলিক দলসমূহে যদিহে কৰে পুনৰ অসম চুক্তিৰ আগৰ আৰু পাছৰ যন্ত্ৰণাকাতৰ সময়ৰ মুখামুখি হোৱাৰ বাবে অসমৰ ৰাইজে সাজু হ'ব লাগিব। দৰকাৰ হ'লে অসমত দুই ৰাষ্ট্ৰীয় দল ভাজপা, কংগ্ৰেছ আৰু একত্ৰিত আঞ্চলিক দলৰ মাজত তিনি কোণীয়া প্ৰতিদ্বন্দ্বিতা হওক। অসমৰ মানুহৰ হৃদয়ৰ পৰা জাতীয়তাবোধ অন্তৰ্ধান হোৱা নাই। সংখ্যাগৰিষ্ঠতা নাপালেও কেন্দ্ৰ বা ৰাজ্যত চৰকাৰ গঠন কৰিবলৈ একত্ৰিত আঞ্চলিক দলৰ সহযোগিতা অপৰিহাৰ্য হৈ পৰিব। অগপৰ আত্মবলিদানৰ ভূমিকাক ৰাইজে কেতিয়াও আদৰি নলয়, গতিকে ছাব্বিশৰ বিধানসভাৰ নিৰ্বাচনৰ আগে আগে আঞ্চলিক দলসমূহে নিজৰ স্থিতি স্পষ্ট কৰাৰ সময় সমাগত। নহ'লে কেন্দ্ৰ বা ৰাজ্যৰ এন ডি এ চৰকাৰৰ সন্মুখত কোনো প্ৰত্যাহ্বান নাথাকিব। জাতীয়তাবাদী শিবিৰৰ কৰ্ণধাৰ নেতাই সময় থাকোঁতে এনে কঠোৰ সিদ্ধান্ত ল'লে শাসকীয় ভাজপা-অগপ-ইউ পি পি এলৰ লগতে কংগ্ৰেছৰ বাবেও ডাঙৰ প্ৰত্যাহ্বানৰ সৃষ্টি হ'ব। ১৯৮৫ চনত এটা ৰাতিত গঠন হোৱা অগপই নিৰংকুশ সংখ্যাগৰিষ্ঠতাৰে নিৰ্বাচনত জয়লাভ কৰি মুখ্যমন্ত্ৰী হোৱা প্ৰফুল্ল কুমাৰ মহন্ত দেশৰ ভিতৰতে সেই সময়ৰ কনিষ্ঠ আছিল। দুটা কাৰ্যকালৰ বাবে মুখ্যমন্ত্ৰী হৈয়ো অসমীয়া মানুহৰ আশা আৰু সপোন সাৰ্থক কৰাত বিফল হ'ল বুলিয়ে একবিংশ শতিকাৰ দ্বিতীয় দশকত আঞ্চলিকতাবাদৰ অভ্যুত্থান নহ'ব বুলি ক'ব নোৱাৰি; অগপ দলে শাসনত থাকিব নোৱাৰাৰ কাৰণসমূহৰ বাবে পৰৱৰ্তী সময়ত প্ৰয়াত হিতেশ্বৰ শইকীয়া আৰু তৰুণ গগৈৰ কংগ্ৰেছ চৰকাৰ শাসনলৈ আহিছিল। সামাজতন্ত্ৰবাদভাৱে অগপই ভাজপাৰ অন্তৰ্মুখী স্থিতিক দলিচা পাৰি দিছিল। তেতিয়াৰ পৰাই কিবা ডাবল ইঞ্জিন চৰকাৰৰ ধাৰণা এটাই দেশৰ চুকে-কোণে গঢ় লৈ উঠে। তেনে আগ্ৰহতে অগপৰ সহায়ত ভাজপাই আজি চৰকাৰ চলাই আছে। কেৱল সহযোগিতা অথবা বন্ধু দল হৈ অগপ বৰ্তি আছে; অসমৰ ৰাইজৰ অগপৰ এনে অৱস্থিতিত সন্দেহ ওপজা স্বাভাৱিক। এনে ঘটনা প্ৰবাহৰ পৰা শিক্ষা নোপোৱা বৰ্তমানৰ আঞ্চলিক দলবোৰে পুনৰ ৰাষ্ট্ৰীয় দলৰ সৈতে লগলাগি বৰ্তমানৰ চৰকাৰক উৎখাত কৰা একমাত্ৰ লক্ষ্য কৰি লোৱা আৰু শাসনলৈ আহিলে ৰাজ্য তথা দেশৰ বাবে কি কৰিব, ইয়াৰ কোনো স্পষ্ট পৰিক্ৰমা নাথাকিলে ৰাইজৰ বাবে হাস-মাল নহ'বনে? অসমৰ আঞ্চলিকতাবাদ হওক চন্দ্ৰবাবু নাইডু, নীতিশ কুমাৰ, শিৱ সেনা আদিৰ দৰে। নিজা মহত্বৰ অভিমান ধৰি ৰাখক, স্বভিমান থাকিলেহে এটা জাতিৰ আত্মনিয়ন্ত্ৰণৰ পৰিচয় শক্তিশালী হৈ থাকে। আনৰ ওচৰত ভেজা দি ক্ষমতা আহৰণৰ প্ৰয়াসে জ্বলন্ত সমস্যাসমূহৰ সমাধানত প্ৰতিবন্ধকতাৰ সৃষ্টি কৰে। ভাৰতত বেলি ঢাক খোৱা মানে নাইকিয়া হোৱা নুবুজায়; পুনৰ বেলি ওলাব! আঞ্চলিকতাবাদৰ শক্তিৰে পুনৰ অসমৰ জাতি-মাটি-ভেটিৰ অতন্দ্ৰ প্ৰহৰীৰ দৰে জাতীয়তাবাদ শক্তিশালী হওক। উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ জনতাৰ বাবে আঞ্চলিকতাবাদ মহৌষধ। তেনে পৰিচয়ৰ দ্বাৰা বিশাল ভাৰতবৰ্ষৰ অভিন্ন অংগ বুলি অভিমান কৰিব পাৰি।

লেখক যোৰহাট মহাবিদ্যালয়ৰ সহযোগী অধ্যাপক
■ ফ'ন: ৯১০১১২২৬৩৮

পাঠকৰ দৃষ্টিত

কটকী পুখুৰী

যোৰহাটৰ এ টি ৰ'ডৰ নিচেই কাষতে থকা আহোম ৰজাৰ দিনৰ পুৰণি কটকী পুখুৰীটোৰ বৰ্তমান একেবাৰে শোচনীয় অৱস্থা। এই পুখুৰীৰ পানী আগেয়ে বহু লোকে খোৱাৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিছিল। এতিয়া পুখুৰীটো একেবাৰে যাঁহ-কন গজি চাৰিওফালে হাবিয়ে আগুৰি ধৰিছে। বৰ্তমান খোৱাপানীৰ যি ধৰণে অভাৱ হ'ব ধৰিছে, এই পুখুৰীটো ভালদৰে চাফ-চিকুণ কৰি পানীখিনি খোৱাৰ উপযোগী কৰাৰ লগতে চাৰিওফালে সৌন্দৰ্যবৰ্ধনৰ দিশতো চকু দিবৰ বাবে স্থানীয় বিধায়ক তথা চৰকাৰৰ প্ৰতি অনুৰোধ জনালোঁ।

প্ৰদীপ বৰদলৈ
তৰাজান সোণাৰি গাঁও, পথ নং ২, যোৰহাট
■ ফ'ন: ৯৯৫৪০১৩০৯৩